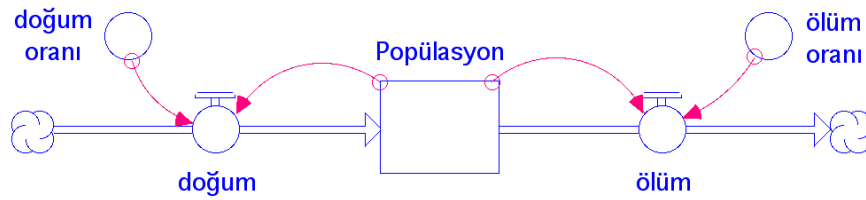

Sistem Düşüncesi Araçları - Stok / Akış Diyagramı¹

Emre Göktepe

Stok / Akış Diyagramı, birikimleri ve bu birikimlerin zaman boyunca artmasına ve azalmasına neden olan etkenleri belirleyerek, sistemde bulunan karşılıklı bağımlılıkları ve geri beslemeleri gösterir.

Şekil 1: Stok-Akış Diyagramı

Stok, zaman boyunca değişebilen, somut (ör.TL) veya soyut (ör.öfke) “şeylerin” birikimi. Stoklar sistemin “isim”leridir. Stoklar sadece akışlarla değiştirilebilirler.

Akış, “şeyleri” taşıyarak, stoktaki birikime ekleme (giriş akışı) veya çıkarma (çıkış akışı) yapan eylemlerdir. Akışlar bir sistemin “fiil”leridir. Akışın diğer ucundaki “bulut” sistemin sınırını simgeler.

Dönüştürücü, akış hızlarını veya bir başka dönüştürücüyü etkileyecek bilgi içerir.

Bağlantı, bilgiyi taşır (akışların “şeyleri” taşınması gibi).

“Küvet” benzetmesi stok ve akış kavramlarını anlatmakta yararlı olabilir:

- Stok (ör.popülasyon), küvette bulunan su gibidir, zaman boyunca seviyesi değişir.
- Giriş akışı (ör.doğum), musluktan dolan suyu, çıkış akışı (ör.ölüm) giderden boşalan suyu simgeler.
- Dönüştürücüler (ör.doğum ve ölüm oranları) suyun ne kadar hızlı dolacağını veya boşalacağını belirlerler.

Stok/akış haritalama, önce ana stokları, sonra bu stokların seviyesini değiştiren önemli akışları ve son olarak da bu akışları etkileyen etkenlerin belirlenmesi adımları ile gerçekleşir.

¹ Eğitimde Sistem Düşüncesi Haber Bültenin 4. sayısında (Aralık 2014) yayımlanmıştır.